

LEO KANNEK

ONDERWYJSCROEP

Jaarverslag 2022 in het kort

INCLUSIE(F)

Vorig jaar openden we ons jaarverslag met een voorwoord onder de titel 'Perspectief'. Nog nauwelijks bekomen van 'Corona' verlangden we naar perspectief voor onze leerlingen, voor onszelf, voor elkaar. Hoe snel kan ons perspectief op de wereld veranderen. Een goed jaar later wordt ons denken nog amper door een pandemie beheerst, maar realiseren we ons dat hele andere vraagstukken in onze samenleving het bieden van perspectief aan leerlingen vaak in de weg staan. Het brede begrip 'inclusie' staat hoog op de agenda's. Hoe hebben we onze samenleving ingericht? Hoe kijken we naar elkaar, naar wat we 'normaal' vinden of wat 'de norm' is? Krijgt iedereen wel dezelfde mogelijkheden en kansen om zich te ontplooien? Hoe gaan we om met verschillen, in gender, in culturele achtergrond, in intellectuele capaciteiten of in wat dan ook?

Onderwijs krijgt vaak een grote rol toebedeeld als het gaat om het bereiken van inclusie. Terecht én niet terecht. In de mini-maatschappij die we school noemen, oefenen leerlingen als het ware het samen-leven met verschillen. Maar school is slechts een middel. Het doel is uiteindelijk een 'inclusieve' samenleving waaraan iedereen op zijn/haar geheel eigen wijze kan bijdragen. Soms is het voor het bereiken van die 'inclusiviteit' nodig om een tijdje

'exclusief' te oefenen. Als Leo Kanner Onderwijsgroep vervullen we die rol voor al onze leerlingen. Zo 'normaal' en inclusief mogelijk. Met zo veel 'exclusieve' ondersteuning als nodig.

Die rol vervulden we ook in 2022 met verve. We behaalden prachtige meetbare resultaten: in cijfers voor toetsen en examens, in ontwikkelingen van leerlingen, in waarderingen van leerlingen en medewerkers, in financiën en bedrijfsvoering. En, net zo belangrijk, we behaalden heel veel resultaten die niet, of veel minder scherp meetbaar zijn. Aspecten als 'geluk', of 'op je plek zijn' laten zich nu eenmaal niet altijd vertalen in harde cijfers. De momenten die er echt toe doen, op school of op andere momenten in je leven, zijn meestal niet verbonden aan een toets. Die zijn verbonden aan de ervaring dat je je gezien voelde door anderen. Aan momenten dat je je geraakt voelde, die je je leven bijblijven, die je vormen. Die bijzondere momenten creëren is daarom ook minstens zo belangrijk op onze scholen. Het jaar 2022 was er vol van.

Ons jaarverslag getuigt van die meetbare, maar vooral ook van die andere, minder meetbare resultaten. Daarmee getuigt ons jaarverslag ook van hoe juist onze scholen voor speciaal onderwijs bijdragen aan een inclusieve samenleving. We zoeken daarin volop de samenwerking. Met het reguliere onderwijs. Met zorgorganisaties.

Met gemeenten. Samen muren slechten, innovatieve oplossingen bedenken, buiten de lijntjes kleuren als oplossingen niet binnen de lijntjes passen.

De energie en passie die alle collega's daar afgelopen jaar weer in staken is bewonderenswaardig. Samen met elkaar én met allen om ons heen maakten we ook 2022 weer tot een gedenkwaardig jaar. Een jaarverslag waardig!

Leiderdorp, 18 april 2023

Rien Timmer [voorzitter College van Bestuur t/m 31 januari 2023](#)
Sander Verheul [voorzitter College van Bestuur](#)

LOCATIES SAMEN ZORGEN WIJ ERVOOR DAT ONZE LEERLINGEN ZICH IN HUN EIGEN(WIJS)HEID ONTPLOOIEN

LEO
KANNER
SCHOOL
SO

LEO KANNERSCHOOL SO (OEGSTGEEST)
VOOR LEERLINGEN MET EEN ONDERWIJS-
ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE BINNEN HET
AUTISMESPECTRUM
[LEOKANNERSCHOOL-SO.NL](https://leokannerschool-so.nl)

LEO
KANNER
DE
MUSKETIER

LEO KANNER DE MUSKETIER (SO, ZOETERMEER)
VOOR LEERLINGEN MET DIVERSE
ONDERWIJS-ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE
[LEOKANNERDEMUSKETIER.NL](https://leokannerdemusketier.nl)

LEO
KANNER
ESB LUMC
CURIUM

**LESPLAATS LEO KANNER ESB LUMC-CURIUM
(OEGSTGEEST)**
VOOR LEERLINGEN DIE OPGENOMEN ZIJN VOOR
DAG-KLINISCHE OF KLINISCHE BEHANDELING
IN LUMC CURIUM
[LEOKANNER-ESB-LUMC-CURIUM.NL](https://leokanner-esb-lumc-curium.nl)

LEO
KANNER
SCHOOL ZONDER
MUREN

SCHOOL ZONDER MUREN (OEGSTGEEST)
VOOR LEERLINGEN VAN 6 T/M 18 JAAR DIE
NIET TOT ONTWIKKELING KOMEN BINNEN
HET BESTAANDE ONDERWIJSAANBOD
[LEOKANNER-SCHOOLZONDERMUREN.NL](https://leokanner-schoolzondermuren.nl)

LEO
KANNER
P.C. HOOFT
COLLEGE

**LEO KANNER P.C. HOOFTCOLLEGE
(VSO, LEIDERDORP)**
VOOR LEERLINGEN MET DIVERSE ONDERWIJS-
ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE
[LEOKANNERPCHOOFTCOLLEGE.NL](https://leokannerpchooftcollege.nl)

LEO
KANNER
COLLEGE

LEO KANNERCOLLEGE (VSO, LEIDEN)
VOOR LEERLINGEN MET EEN ONDERWIJS-
ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE BINNEN
HET AUTISMESPECTRUM
[LEOKANNERCOLLEGE.NL](https://leokannercollege.nl)

LEO
KANNER
SCHOOL
VSO

LEO KANNERSCHOOL VSO (OEGSTGEEST)
VOOR LEERLINGEN MET EEN ONDERWIJS-
ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE BINNEN
HET AUTISMESPECTRUM
[LEOKANNERSCHOOL-VSO.NL](https://leokannerschool-vso.nl)

Daarnaast verzorgt de LKO onderwijs op andere locaties, met name bij zorgboerderijen, aan leerlingen die bij ons ingeschreven staan en in toenemende mate aan leerlingen die bij andere schoolbesturen staan ingeschreven. In dat kader worden procedures doorlopen om nevenvestigingen te formaliseren. In 2022 is de eerste formele nevenvestiging gerealiseerd: op de zorglocatie Kleen4Care in Voorhout. Deze nevenvestiging is verbonden aan de Leo Kannerschool SO in Oegstgeest.

SEPP EN ZOEY

SEPP EN ZOEY LEERLINGEN VAN DE MUSKETIER

Sepp en Zoey, beiden 10 jaar, zitten in groep 6 van de Musketier. Ze vinden de Musketier een hele leuke school. Ze twisten zelfs even wie van hen de school het leukst vindt! “Op deze school mag je zijn wie je wilt zijn en we doen hele leuke dingen: kookles, schaatsen –dat doen we elk jaar en dan kom je altijd met een blauwe kont thuis– en naar de Efteling”. De school koppelt de activiteiten en uitjes aan talentontwikkeling en het sluit ook goed aan op het burgerschapsonderwijs. Het gaat namelijk niet alleen om het opdoen van kennis, het gaat om de hele beleving. Zoals het reizen met het openbaar vervoer en hoe je je gedraagt in een museum.

Het allerleukst vonden Sepp en Zoey het uitje naar de tentoonstelling van M.C. Escher in het Kunstmuseum Den Haag. De kinderen mochten niet alleen kijken naar de kunst, ze mochten het ook zelf uitproberen. Zoey: “We kregen de opdracht om een vis te maken met speciale potloden en patronen. De patronen moesten we zo in elkaar schuiven, net als Escher, tot het hele blaadje vol was”. De kinderen kenden Escher al een beetje, want ze hadden voor het museumbezoek les over hem gehad. Sepp: “En ik had al eerder over Escher gelezen, want ik ben echt een ‘geschiedenisgekkie!’”.

Zoey en Sepp noemen de kunst van Escher ‘onmogelijke kunst’, want je weet niet wanneer je moet stoppen met kijken. “Een beetje verwarrend”, zegt Zoey, “maar vooral cool!” Sepp was zo geïnspireerd door de tentoonstelling dat hij nu ook regelmatig met zijn vader en moeder naar het museum gaat.

REGIOFUNCTIE LEO KANNER ONDERWIJSGROEP

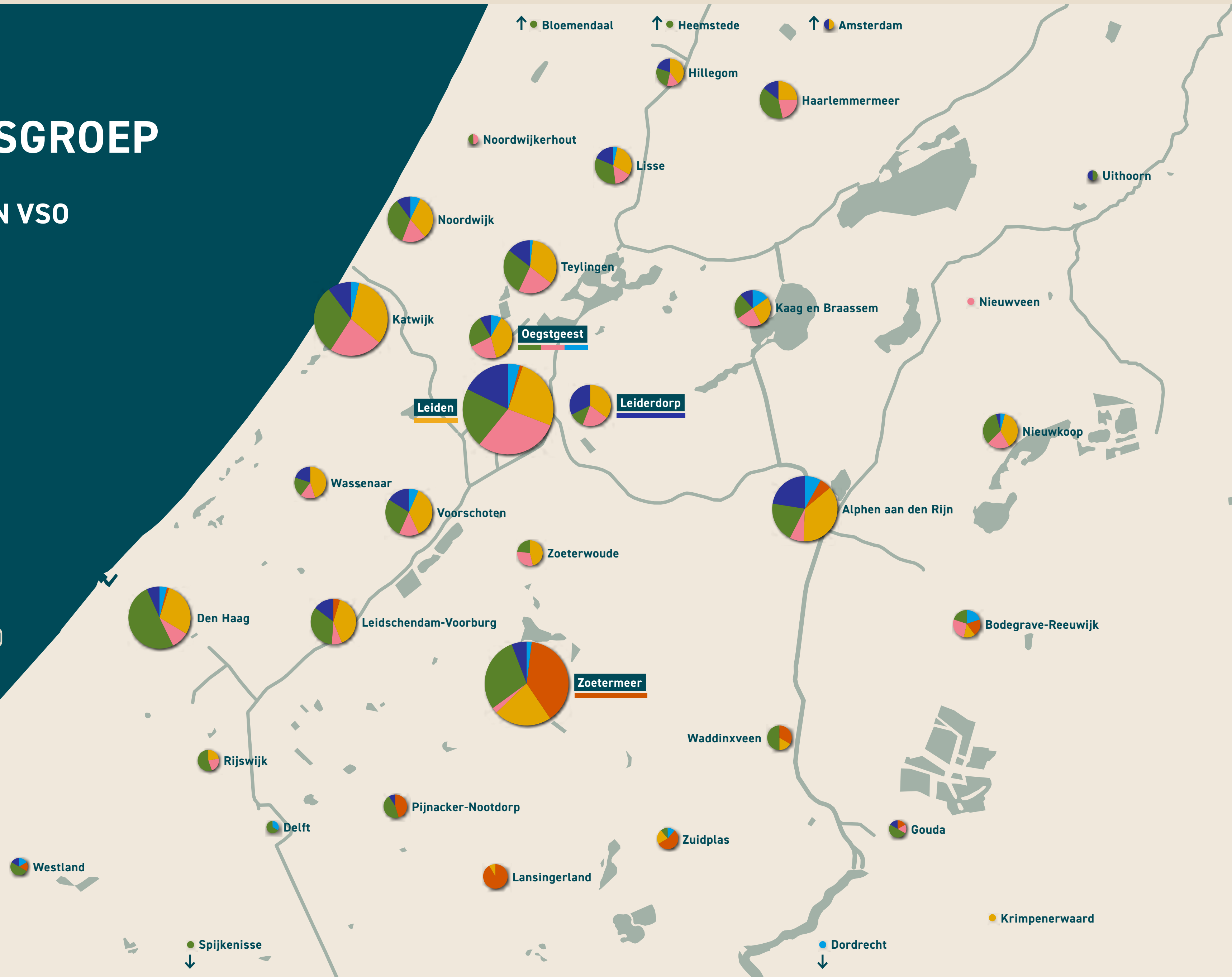
6 LOCATIES | 1.076 LEERLINGEN

266 LEERLINGEN SO EN 810 LEERLINGEN VSO

UIT 36 GEMEENTEN

AANTAL LEERLINGEN
PER 1 FEBRUARI 2022

- LEO KANNER SCHOOL SO (OEGSTGEEST)
172 LEERLINGEN
- LEO KANNER DE MUSKETIER (ZOETERMEER)
94 LEERLINGEN
- LEO KANNER ESB LUMC-CURIUM (OEGSTGEEST)
INCLUSIEF SCHOOL ZONDER MUREN
47 LEERLINGEN
- LEO KANNER P.C. HOOFDCOLLEGE (LEIDERDORP)
136 LEERLINGEN
- LEO KANNER SCHOOL VSO (OEGSTGEEST)
313 LEERLINGEN
- LEO KANNER COLLEGE (LEIDEN)
314 LEERLINGEN

08:55 - 09:30	RTC
09:30 - 10:15	gymnastiek
10:15 - 10:30	buitenpauze
10:30 - 10:45	LVL: lezen
10:45 - 11:30	aardrijkskunde
11:30 - 12:15	
12:15 - 12:30	mator: journaal

SASKIA JURGENS LEERKRACHT LEO KANNER COLLEGE

'Het is belangrijk dat scholen aandacht besteden aan 'Paarse vrijdag'. Of 'Ik heb begrip voor de stakingen in het openbaar vervoer'. Onderwerpen waarover je van mening kunt verschillen. Maar móet je overal een mening over hebben en weet je genoeg van het onderwerp óm er een mening over te hebben? Het Leo Kanner College wilde kinderen bewuster maken van hoe je een mening vormt, hoe je een mening op een respectvolle manier kunt geven, maar ook wat kwetsend of zelfs onaanvaardbaar kan zijn. Het idee ontstond een pilot met stellingen te doen.

Saskia Jurgens, leerkracht van een tweede klas havo/vwo: "Sinds schooljaar 2022-2023 bedenk ik na het kijken van het nieuws een stelling. De leerlingen laten middels de plaats van een voorwerp op tafel (links, rechts en alles daartussen) zien of ze het eens, deels eens of oneens zijn met de stelling. Ook kunnen ze aangeven als ze geen mening hebben of te weinig van het onderwerp afweten (voorwerp in het midden). Dan gaan we naar elkaar luisteren. Eerst krijgen kinderen met een gematigde 'mening' het woord. Vervolgens luisteren we naar kinderen met een meer extreme opvatting, aan de ene én aan de andere kant. Na het horen van al die verschillende ideeën mogen de kinderen hun mening bijstellen. Kinderen leren zo niet alleen bewuster naar elkaar te luisteren, ze leren ook dat er meer nuances zijn dan 'zwart' en 'wit' en dat ze hun mening kunnen bijstellen. Ze leren ook inzien dat je anderen kunt kwetsen als je zomaar, ongezoeten, je mening geeft. Deze pilot helpt echt bij het meer genuanceerd en op een respectvolle manier discussiëren. De kinderen zijn er zelf ook enthousiast over en bedenken en 'begeleiden' nu regelmatig zelf een stelling!".

ONZE KOERS

De koers van de LKO is gericht op het behouden en ontwikkelen van onze expertise op onze scholen en op het verbinden van kinderen en jongeren aan het onderwijs. We verdiepen en verbreden ons aanbod, zodat leerlingen vanuit hun eigen-(wijs)-heid toewerken naar een passende plek in de samenleving.

We zijn een werkgever die zich door meebewegen onderscheidt op de arbeidsmarkt. Wij willen een proactieve bijdrage leveren aan de maatschappelijke ontwikkelingen richting meer maatwerk en meer leerlingen binnen het reguliere onderwijs ondersteunen.

Dat doen wij niet alleen door onze actieve inzet en middelen vrij te maken en te houden voor innovatieve trajecten, maar ook door ons te mengen in het maatschappelijk debat: wat verstaan we eigenlijk onder containerbegrippen als 'maatwerk' en 'inclusie'? Wij doen dat laatste door ons actief te 'bemoeien' in landelijke en regionale netwerken.

Onze koers heeft ook impact op onze bestaande locaties. Wat daar goed gaat (en dat is heel veel) willen we in stand houden. En we staan open voor nieuwe initiatieven daar waar innovatie tot nog betere resultaten voor alle leerlingen kan leiden, of tot 'gewoon goed' voor meer leerlingen.

KWALITEIT

GOED ONDERWIJS

Goed onderwijs betekent voor ons onderwijs dat een realistische ontwikkeling van onze leerlingen mogelijk maakt, onderwijs dat recht doet aan de ontplooiing van eigen-(wijs)-heid binnen een van onze locatiespecifieke onderwijssettingen en onderwijs dat zich richt op ontwikkeling in de breedste zin van het woord: niet alleen wat betreft kennis(niveau), maar ook leergebied overstijgend.

Het realiseren van goed onderwijs vraagt een kritische wijze van denken en handelen van alle medewerkers. Ook is het belangrijk dat er een infrastructuur is die ons in staat stelt te reflecteren op onze manier van werken en de resultaten die we boeken. Hieronder volgt een greep uit de onderwerpen die in 2022 op kwaliteitsgebied van belang waren.

KWALITEIT VAN ONS HANDELEN

We investeren in het doorontwikkelen van kwaliteitszorg middels het faciliteren van de ontwikkeling van schoolplannen, het opleiden van nieuwe auditoren, het versterken van ICT en het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van ons onderwijs en het mogelijk maken van toegang tot wetenschappelijke kennis en ervaring.

Wat betreft dit laatste hebben de kwaliteitsadviseurs en de autismespecialist in 2022 het Europees Autisme Congres in Krakau bezocht (zie [interview met Anne-Marie Visser](#)). De actuele wetenschappelijke kennis die zij hebben verzameld, zullen zij gedurende 2023 binnen de LKO delen.

FACILITEREN PEDAGOGISCHE/DIDACTISCHE CONCEPTEN

In 2022 richtten we ons op het (door)ontwikkelen van innovatieve projecten zoals Kleen4Care en de School zonder Muren. Met Kleen4care starten we een tweede locatie. De School zonder Muren heeft zich in 2022 verder ontwikkeld tot een volwaardige onderwijsvoorziening.

GEPERSONALISEERD ONDERWIJSAANBOD

We faciliteren de locaties bij het inzetten van soft- en hardware om het onderwijs te personaliseren en de doorontwikkeling en borging van onderwijs op afstand mogelijk te maken. Daarnaast is er een nieuwe, bovenschoolse adviseur ICT gestart. Zie ook [ICT op pagina 17](#).

Wij willen een proactieve bijdrage leveren aan de maatschappelijke ontwikkelingen richting meer maatwerk, en we willen meer leerlingen binnen het reguliere onderwijs ondersteunen.

ANNE-MARIE

ANNE-MARIE VISSER KWALITEITSADVISEUR ONDERWIJS

Anne-Marie Visser viel in haar eerste werkweek bij de LKO gelijk met haar neus in de boter: samen met twee collega's bezocht ze het Europees Autisme Congres in Krakau. "Een congres waar professionals en mensen met autisme samenkomen, wetenschappelijke kennis wordt gedeeld en getoond wordt wat er allemaal in ontwikkeling is. Uit dit brede aanbod konden we zelf kiezen welke presentaties we wilden bijwonen. Wat mij persoonlijk het meest is bijgebleven is het verhaal van een jonge vrouw die pas op haar 17e werd gediagnosticeerd met autisme en hoe zij na jaren van strijd haar leven weer kon oppakken. Autisme lijkt bij meisjes soms lastiger te diagnosticeren dan bij jongens, waarschijnlijk doordat meisjes langer kunnen camoufleren en compenseren; ze hebben zichzelf aangeleerd hoe ze zich behoren te gedragen in verschillende sociale situaties. Belangrijke kennis, want zo kunnen we als gespecialiseerd onderwijs met een scherpere blik kijken naar de schoolbeleving van meisjes met autisme en bedenken wat deze kennis betekent voor het vergroten van hun perspectief op onderwijs."

Het congres ging ook over inclusie. Anne-Marie: "Connie Kasari hield een interessante lezing over hoe belangrijk het voor kinderen met autisme is om mee te doen in de maatschappij. Zij zei onder meer "Geef kinderen de kans om in contact te komen met andere kinderen met diverse culturele achtergronden, interesses en leeftijden. Dit helpt bij het aangaan van sociale contacten". Het congres bracht 'inclusie' zelf ook in praktijk. Voor een betere prikkelverwerking werd applaus met een handgebaar tot uiting gebracht, waren de presentaties via een headset te volgen en kon je een armbandje dragen waarop je kenbaar kon maken 'I don't want to speak' of 'I want to talk'."

"Het is nu tijd om onze bevindingen binnen de LKO te delen. We hebben de kennisbank al gevuld met presentaties en zijn aan het nadenken hoe we collega's verder kunnen informeren over de nieuwste inzichten en ontwikkelingen."

LEERLINGEN, UITSTROOM EN SLAGINGSPERCENTAGES

UITSTROOM SO

De einduitstroom van de SO-leerlingen is conform de trend van voorgaande jaren. De uitstroombestemmingen zijn in lijn met de kenmerken van onze SO-leerlingpopulatie.

Net als vorig jaar zien we dat het aantal leerlingen dat tussentijds vanuit het SO naar het regulier onderwijs uitstroomt klein is. Dit beeld zien we al een aantal jaren. In de einduitstroom richting regulier onderwijs wijken de SO-locaties niet af van de landelijke trend.

UITSTROOM VSO

De einduitstroom van de VSO-locaties is in lijn met de kenmerken van onze VSO-leerlingpopulatie. In deze einduitstroom hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan. Ook in het VSO zien we dat een klein aantal leerlingen tussentijds uitstroomt naar regulier onderwijs. Dit is in lijn met de trend van voorgaande jaren en conform de landelijke trend.

UITSTROOM ESB

De complexe ondersteuningsbehoefte van onze leerlingen zorgt ervoor dat wij intensief moeten zoeken naar maatwerkconstructies in de uitstroom. Voor het SO is ons streven dat 70-75% van de SO-leerlingen uitstroomt naar een vervolgbestemming onderwijs. Voor het VSO is 45-50% het streven. Dit schooljaar is er voor het SO

wederom sprake van een toename in het aantal leerlingen dat uitstroomt met een schoolinschrijving (84%). Voor het VSO zien we dat de schoolstreefnorm net als vorig jaar ook wederom behaald wordt (49%).

UITSTROOM SCHOOL ZONDER MUREN

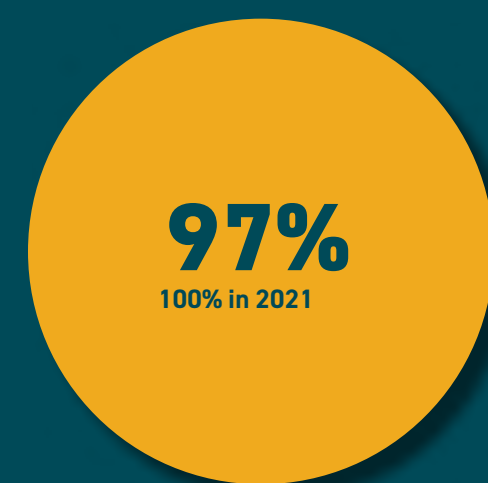
In 2021 vond 85% van de uitgestroomde leerlingen een passende vervolgbestemming. In 2022 is dit percentage gestegen naar 93%. Naast uitstroom naar een passende vervolgbestemming is het voor ons belangrijk dat de leerlingen bestendigen op hun vervolgbestemming. Van de leerlingen die in 2021 zijn uitgestroomd, bevindt 100% zich op de vervolgbestemming. Een resultaat om bijzonder trots op te zijn.

CONCLUSIE UITSTROOM

De onderwijsresultaten liggen in de lijn der verwachting. De resultaten komen over het algemeen overeen met de trend van voorgaande jaren en met de onderwijsconcepten van de locaties. De resultaten laten zien dat leerlingen de vereiste kennis en vaardigheden behalen om succesvol te zijn op hun vervolgbestemming. Uit de schooljaaranalyses blijkt dat onze scholen goed in beeld hebben of onze leerlingen voldoende vordering maken in de basisvaardigheden en hier passende vervolgcacties op inzetten. In 2023 willen we de ontwikkeling van burgerschap nog beter zichtbaar maken in onze analyses.

Uit de schooljaaranalyses blijkt dat onze scholen goed in beeld hebben of onze leerlingen voldoende vordering maken in de basisvaardigheden en hier passende vervolgcacties op inzetten.

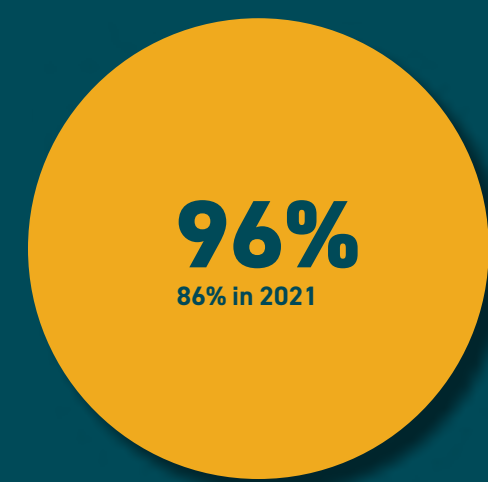
SLAGINGSPERCENTAGES

LEO KANNERCOLLEGE
DIPLOMA VMBO-TL
39 KANDIDATEN

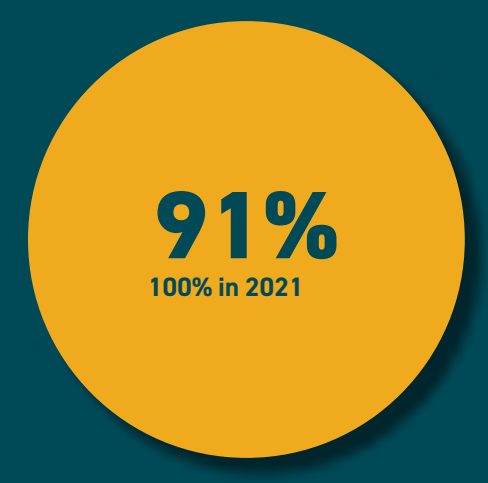
P.C. HOOFTCOLLEGE
DIPLOMA VMBO-TL
20 KANDIDATEN

LEO KANNERCOLLEGE
DIPLOMA HAVO
27 KANDIDATEN

P.C. HOOFTCOLLEGE
ENTREEOPLEIDING
7 KANDIDATEN

LEO KANNERCOLLEGE
DIPLOMA VWO
11 KANDIDATEN

LEO KANNERSCHOOL VSO
ENTREEOPLEIDING
21 KANDIDATEN

LEO KANNERSCHOOL VSO
CERTIFICATEN

SERENA EN PETER

SERENA VAN VEEN **TEAMLEIDER** EN PETER STAR **ONDERWIJSKUNDIG BEGELEIDER, LEO KANNER SCHOOL VSO OEGSTGEEST**

Sinds schooljaar 2021/2022 is er een officieel diploma voor leerlingen met uitstroomprofiel arbeid. Tot genoegen van de Leo Kannerschool VSO, want de school koesterde de wens naar een diploma voor deze doelgroep al lange tijd. Serena van Veen en Peter Star vormen de examencommissie. Samen zijn ze verantwoordelijk voor het ontwikkelen, implementeren en evalueren van het Schooldiploma. Serena vanuit haar teamleidersfunctie, Peter vanuit zijn onderwijskundige rol.

“We waren heel blij toen we in 2022 de eerste diploma’s konden uitreiken. Het is zo belangrijk dat leerlingen iets concreets in handen hebben waarmee ze kunnen laten zien *Dit kan ik!* Naast het diploma krijgen ze ook een presentje en een examenvlag. Het is zo belangrijk voor hun eigenwaarde, belangrijk voor hun toekomst en het is ook een teken van kanselijkheid.”

Serena: “Het was wel spannend hoe onze leerlingen het zouden oppakken. Het is niet iets wat ze gewend zijn, spreken voor een examencommissie. De leerlingen vonden het examen in eerste instantie moeilijk. Tegelijkertijd begrijpen ze dat het nodig is.” Peter: “We hebben de eindgesprekken, de presentaties, van tevoren natuurlijk goed geoefend. Hierdoor worden de leerlingen zich bewust van hoe ze in die vier jaar zijn gegroeid en denken ze na over wat ze nog nodig hebben. Dit is heel zinvol.”

“De meeste leerlingen hebben ons werkelijk versted doen staan met hun presentatie. We zijn zo trots! De leerlingen zelf reageren vooral nuchter – Het viel best mee - maar wij ervaren, net als de ouders, wat de meerwaarde van het schooldiploma is. Bij de diploma-uitreiking zijn dan ook heel wat traantjes weggepinkt. We zien ook wat we nog verder kunnen finetunen. Zoals de collega’s van de onderbouw meer bij het proces betrekken, zodat het schooldiploma echt door de hele school gedragen wordt. Daarnaast willen we het schooldiploma meer bekendmaken op de werkvloer.”

SAMENWERKING

Binnen het Strategisch Beleidsplan is samenwerken een belangrijk sleutelwoord. Dat zal ook in het volgende koersplan het geval zijn. In het afgelopen jaar, het laatste van de afgelopen planperiode, zijn veel van de voorgenomen plannen gerealiseerd of hebben tot vervolgstappen geleid. De LKO ontwikkelde zich in 2022 steeds meer tot een netwerkorganisatie. Dat ligt in lijn met onze missie en visie. Als specialistische organisatie bieden we onderwijs aan relatief kleine aantallen leerlingen, afkomstig uit een groot spreidingsgebied van samenwerkingsverbanden en gemeenten. Daarmee zijn wij een belangrijk onderdeel van het stelsel van Passend Onderwijs. Als (V)SO/instelling geven wij uitvoering aan Passend Onderwijs door de wijze waarop wij ons onderwijs hebben ingericht. Voor de daaruit volgende resultaten verwijzen we naar hoofdstuk 3 (onderwijsprestaties) van het gehele jaarverslag. Passend Onderwijs is geïntegreerd in ons handelen, denk bijvoorbeeld aan de oprichting en activiteiten van School zonder Muren. Wij ontvangen geen aparte ondersteuningsmiddelen vanuit de samenwerkingsverbanden (met uitzondering van doelgerichte middelen, bijvoorbeeld de Plus-bekostiging voor het P.C. Hooftcollege en de vergoeding voor de inzet van medewerkers voor ZoJa in Zoetermeer), maar TLV-bekostiging op basis van het aantal inschrijvingen (en TLV's).

BESTUURLIJKE SAMENWERKING

We zijn bestuurlijk actief in 12 samenwerkingsverbanden. Per regulier schoolbestuur gaat het vaak slechts om enkele leerlingen, zodat het voor ons gaat om veel schoolbesturen. Om nog maar niet te spreken over de veelheid van jeugdzorg-, ggz- en welzijnsorganisaties die bij al die leerlingen betrokken zijn. We zijn ook landelijk actiever geworden bij de sectorraden PO en GO (gespecialiseerd onderwijs). Vanwege de bijzondere omstandigheden in het afgelopen jaar was het onderhouden of tot ontwikkeling brengen van samenwerking met derden niet altijd eenvoudig.

ONDERWIJSKUNDIGE SAMENWERKING

Ook op andere gebieden werken we veel samen. In samenwerking met de Universiteit Leiden verzorgde een orthopedagoog van de locatie Hazenboslaan een gastcollege voor het vak Autismespectrumstoornissen aan vierdejaars masterstudenten. Vanuit de samenwerking met de Ambulante Educatieve Dienst (AED) is een studiemiddag georganiseerd voor medewerkers van de AED op het Leo Kannercollege. De autismespecialist nam ook in 2022 deel aan de stuurgroep- en netwerkoverleggen van het Autisme Netwerk Zuid-Holland Noord en nam deel aan het onderwijspanel van de expertgroep Autisme en Onderwijs van de NVA (Nederlandse Vereniging voor Autisme). In 2022 was het vervolg van het project VO-VSO van het samenwerkingsverband VO regio. We werken nauw samen met de VU, met Hogeschool Leiden en met onze medebewoners van het Huis van het Onderwijs. Meer over samenwerkingsprojecten is te lezen in het volledige jaarverslag.

**Onze samenwerkingspartners:
Universiteit Leiden | Ambulante
Educatieve Dienst | Autisme Netwerk
Zuid-Holland Noord | Hogeschool
Leiden | Huis van het Onderwijs | VU
Amsterdam | diverse gemeenten |
Nederlandse Vereniging voor Autisme**

ROSANNE EN CLEO

ROSANNE VAN RIJN HR-ADVISEUR EN COÖRDINATOR BESTUURSKANTOOR EN
CLEO BESTEMAN SCHOOLOPLEIDER EN LEERKRACHT LEO KANNER VSO OEGSTGEEST

De Leo Kanner Onderwijsgroep is partner van 'Samen Opleiden en Professionaliseren'. Binnen een partnerschap werken scholen en lerarenopleidingen samen om leraren zo goed mogelijk op te leiden. Samen zorgen zij voor een nauwe aansluiting tussen opleiding en praktijk; de studenten worden dan ook grotendeels binnen de school opgeleid.

Rosanne van Rijn is HR-adviseur en vanaf de start betrokken bij het partnerschap waarin de LKO participeert: "In 2030 moet elke school een opleidingsschool zijn. De LKO wilde niet afwachten tot 2030 en besloot om al in 2022 een partnerschap aan te gaan. Ik ben er trots op dat drie LKO-scholen zich nu al ontwikkelen tot opleidingsschool: SO Oegstgeest, VSO Oegstgeest en de Musketier. Ontwikkelen ja, het project is dan wel van start gegaan, maar ligt ook nog op de tekentafel!"

Rosanne coördineert het project binnen de LKO en is sparringpartner van Cleo Besteman. Cleo is leerkracht en heeft vanaf september 2022 de taak als schoolopleider binnen het project Samen Opleiden. Als schoolopleider is ze de spil tussen Hogeschool Leiden, de studenten en de scholen. "Bijzonder aan dit project is dat het plaatsen van stagiaires in het (V)SO in een stroomversnelling is gekomen. Voorheen hadden we een stuk minder stagiaires. Het doel van de opleidingsscholen is studenten echt samen met de Hogeschool Leiden op te leiden, daarmee de kwaliteit van opleiden te verhogen, een doorlopende leerlijn te ontwikkelen en de opleiding meer aan te laten sluiten op het werkveld."

"We hopen natuurlijk dat studenten na het behalen van hun diploma bij ons blijven. We zijn heel blij met alle stagiaires, want studenten plaatsen in het speciaal onderwijs is nog niet vanzelfsprekend. Dit project zorgt er dus ook voor dat het speciaal onderwijs meer op de kaart wordt gezet."

HR / PERSONEEL

In onze koers richten we ons personeelsbeleid op het binden en boeien van onze mensen en hun vitaliteit. De kwaliteit en inzet van onze mensen zijn de belangrijkste factoren om onze onderwijskwaliteit op een hoog niveau te houden. Om onze medewerkers te blijven binden en boeien hebben we in het koersplan 2021–2025 en in onze kaderbrief 2022 afspraken gemaakt over het strategisch personeelsbeleid ten aanzien van werven, binden en boeien van mensen. Het (personeels)beleid wordt vastgesteld binnen de stichting. Uitvoering vindt plaats op de locaties, passend bij de locatie en hun ambities.

We zien professionalisering als een belangrijk aspect in het optimaliseren van onze kwaliteit. De LKO zet zich dan ook in om medewerkers te ontwikkelen, doorstroming binnen de LKO te bevorderen en daarmee medewerkers te behouden. Als medewerkers nog niet in het bezit zijn van de wettelijke vereisten om les te geven, investeert de LKO om deze medewerkers bevoegd te maken.

De LKO heeft de samenwerking met de Hogeschool Leiden geïntensiveerd. Met als resultaat meer stagiaires die in het speciaal (voortgezet) onderwijs geplaatst worden. Daarnaast heeft deze ontwikkeling geleid tot de toekenning van een ‘aspirant-opleidingschool’ binnen het samenwerkingsverband ‘Ieder1LeertAnders’ (zie [interview met Rosanne van Rijn en Cleo Besteman](#)).

We hebben een promotieplaats ingericht, in samenwerking met de VU. Hierdoor zijn we nog beter in staat om met wetenschappelijk onderzoek te ontdekken welke factoren in ons onderwijs het verschil maken voor onze leerlingen.

We doen veel aan scholing; naast het stichtingsbrede scholingsaanbod heeft elke locatie een eigen scholingsagenda.

De LKO zet zich ervoor in dat medewerkers een bijzonder leuke werktijd ervaren en dat zij elke dag met energie, werkplezier en eigen(wijs)heid werken voor en met de leerlingen. In 2022 is hierop beleid ontwikkeld en is de visie op personeelsbeleid beschreven. Dit beleid wordt in 2023 uitgerold.

De LKO vindt het belangrijk om de behoefte aan (secundaire) arbeidsvoorwaarden bij de medewerkers op te halen. Nu het personeelsbeleid ‘werken met werkplezier bij de LKO’ is vastgesteld, gaan wij een medewerkers-enquête ontwikkelen.

Het bestuursbureau van de LKO is samen met diverse andere schoolbesturen en -organisaties gehuisvest in het Huis van het Onderwijs. Een van de doelstellingen is de onderlinge samenwerking te bevorderen. Het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van (strategisch) personeelsbeleid is een concreet voorbeeld van deze samenwerking.

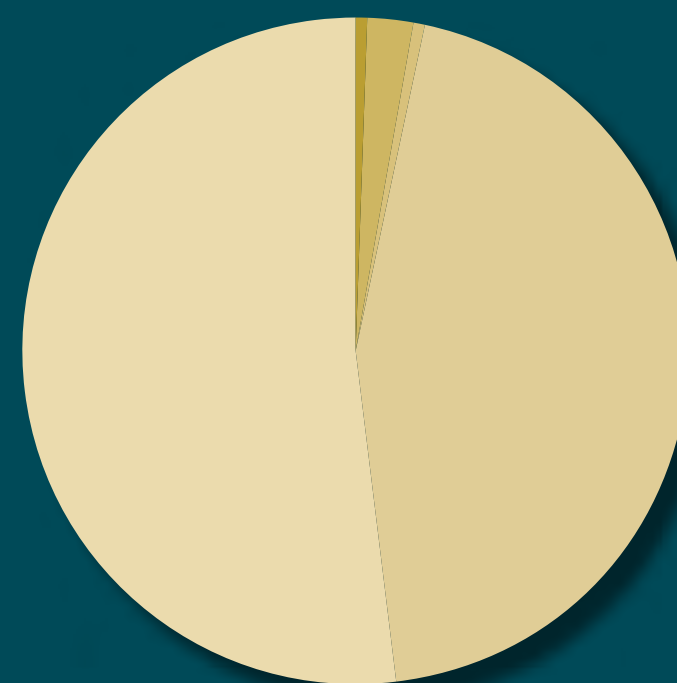
De kwaliteit en inzet van onze mensen zijn de belangrijkste factoren om onze onderwijskwaliteit op een hoog niveau te houden.

PERSONEEL

EIND 2022 313 MEDEWERKERS

↑ 42 NIEUWE MEDEWERKERS
↓ 33 MEDEWERKERS UIT DIENST

ZIEKTEVERZUIM: 6%
ZIEKMELDINGSFREQUENTIE: 1,7
GEMIDDELDE VERZUIMDUUR: 12,23 DAGEN

313 MEDEWERKERS ↑ 9

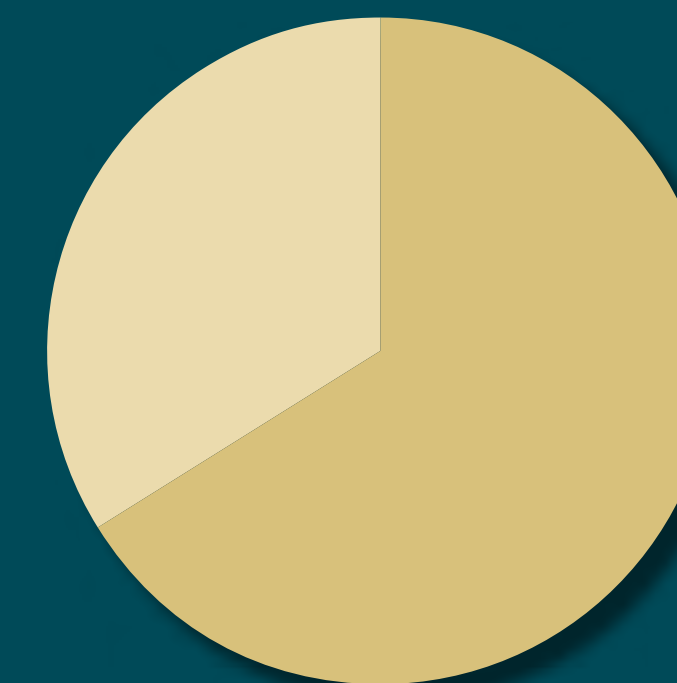
2 CVB
↑ 0

7 DIRECTIE
↑ 2

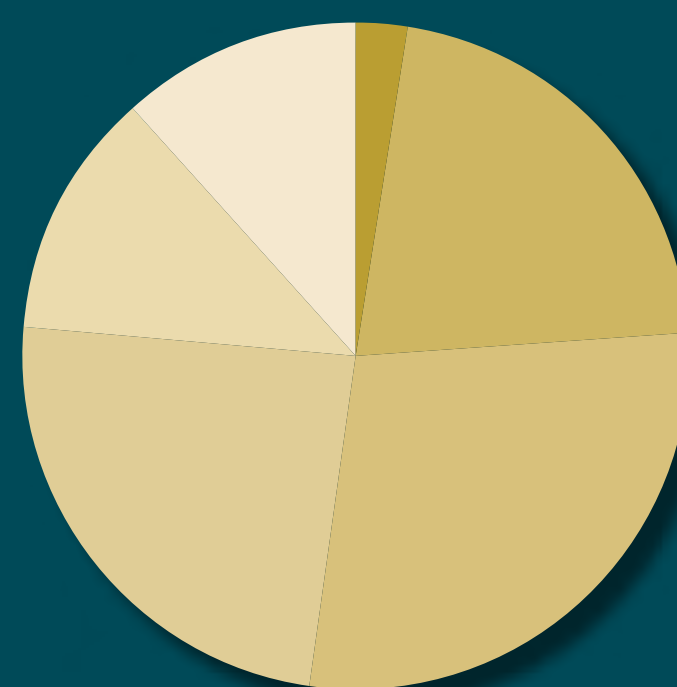
2 ADJUNCT-DIRECTEUREN
↑ 0

140 ONDERWIJSONDERSTEUNEND PERSONEEL
↑ 5

162 ONDERWIJZEND PERSONEEL
↑ 2

FTE
66,1% PARTTIME
33,9% FULLTIME

VERDELING NAAR LEEFTIJD

2,6% <25

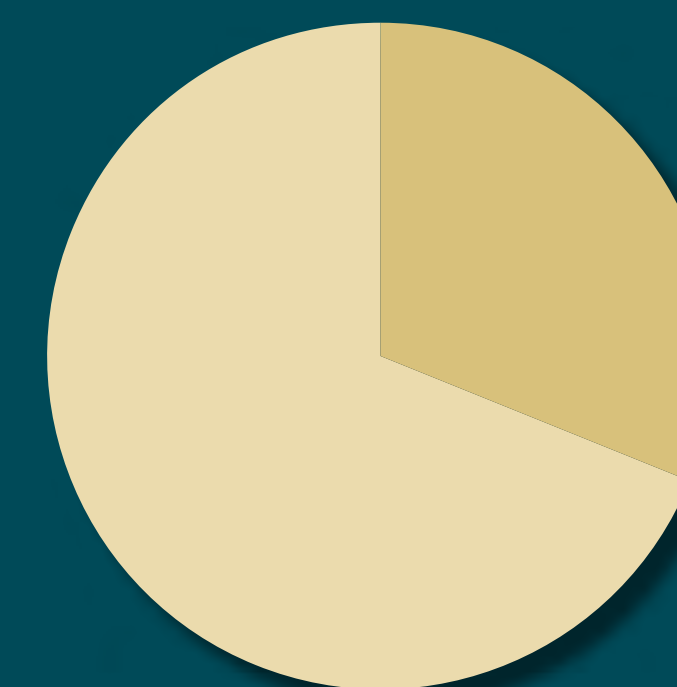
21,3% 25-34

28,5% 35-44

24,0% 45-54

12,1% 55-59

11,5% 60+

VERDELING MAN / VROUW
31,3% MAN
68,7% VROUW

**SAM SCHEFFER EN REMO ELSTGEEST, LEERKRACHTEN
LEO KANNER SCHOOL SO OEGSTGEEST**

Sam en Remo werken beiden al bijna 20 jaar bij de Leo Kannerschool SO in Oegstgeest. Vanaf het begin doen ze mee aan het jaarlijkse kersttoneel. Totdat de school in 2017 de kerstviering op een andere manier ging organiseren. Na vijf jaar begon het bij Sam te kriebelen... Hij miste het kersttoneel en vooral het gevoel dat bij het kersttoneel hoort: "Het kersttoneelgevoel staat voor samen ergens naartoe werken, de spanning ervoor, het improviseren en met elkaar oefenen zodat er gaandeweg een mooi stuk ontstaat. Maar vooral het gevoel dat het bij de kinderen teweeg brengt, zeker bij onze kinderen die het toch al wat zwaarder hebben. Zij gaan zo blij, echt met het kerstgevoel, naar huis. Remo deelde dit gevoel en samen besloten ze het kersttoneel weer op te pakken. "We moesten eerst het team overtuigen om mee te doen. We hebben veel nieuwe collega's, zij kenden ons kersttoneel nog niet, en het is gelukt hen mee te krijgen. Dus in 2022 voerden we ons kersttoneel weer op."

Sam en Remo hebben ieder hun eigen rol in het kersttoneel. Sam is van achter de schermen, zorgt voor de techniek, organiseert alles wat nodig is om de gymzaal om te toveren naar een ware theaterzaal en doet een stuk regie. Remo is van voor de schermen en heeft een cruciale rol op het podium.

Remo: "Het kost veel tijd om het kersttoneel te organiseren, maar we krijgen er zoveel voor terug. Er is veel interactie met het publiek, zo'n 300 man!, en de reacties zijn hartverwarmend. Bepaalde scènes spelen de kinderen nog steeds na. Het kersttoneel is meer dan een goede traditie. Voor veel oud-leerlingen is het zelfs een van de meest dierbare herinneringen aan hun schooltijd."

ICT

Wij willen leerlingen waardevolle bagage meegeven zodat zij persoonlijk succesvol en gelukkig deel kunnen nemen aan de samenleving. Ook aan een verder digitaliserende samenleving. We gebruiken steeds meer digitale leermiddelen en raken meer en meer bedreven in het gebruik ervan. Daarnaast beschikken we over een robuuste ICT-infrastructuur die als fundament dient om veilig, continu en effectief van de groeiende digitale mogelijkheden gebruik te kunnen maken, zowel door de leerlingen als door de medewerkers. We maken keuzes in ons onderwijsaanbod: maatwerk. Dat hebben onze leerlingen nodig om op ieder moment in hun leven optimaal mee te kunnen doen. Digitalisering helpt daarbij, qua differentiatie en flexibilisering.

In 2022 hebben we aandacht geschonken aan de verdere versterking van ICT in het onderwijsaanbod. Per 1 maart 2022 is de nieuwe adviseur ICT gestart. Deze bovenschoolse ICT-functie is gericht op ontwikkeling en ondersteuning op een meer strategisch en tactisch niveau. Daarnaast is het doel om de samenwerking met de ICT-coördinatoren en ICT-partners te stimuleren.

De adviseur ICT heeft onder meer de ICT-scan opgepakt, uitgevoerd door 'Future Ready BV'. De aanbevelingen die volgen uit de scan leveren acties op die deels gerealiseerd zijn en deels in gang gezet gaan worden. Om dit te realiseren is het afgelopen jaar regie gevoerd op samenwerkende partners, met name in de ICT-infrastructuur.

Daarnaast zijn of worden digitale methodes, middelen en volgsystemen in gebruik genomen, zoals Gynzy, Digit/Instruct, Kindkans, ParnasSys, SomToday, Kleuter-in-Beeld (Cito), JIJ! en Kurzweil.

ICT draagt bij aan de ontwikkelingsmogelijkheden van medewerkers en leerlingen. Het niveau van digitale kennis en vaardigheden is zeer divers. We zullen daarom een tandje bij moeten zetten om de kennis op het digitale terrein te verhogen. Daar is aandacht voor en vullen we in 2023 verder in. Verder zullen we in 2023 onze visie op Onderwijs & Digitalisering verder ontwikkelen. Die kan alleen goed gevormd worden door uit te gaan van een visie per schoollocatie met Digitale Geletterdheid (DG) als leidraad. Per schoollocatie kan en mag dat anders zijn (andere populatie, andere inzichten, eigen karakter), binnen de ruime beleidskaders die voor de hele LKO gevormd zijn.

In de implementatie van veilige digitale technologie denken we met de scholen mee en ondersteunen we de locaties waar mogelijk. Dat geldt zowel voor de vaardigheden van onze leerlingen als die van onze medewerkers, met als basis de vier domeinen DG: ICT-basisvaardigheden, Informatievaardigheden, Mediawijsheid en Computational Thinking

De 4 domeinen van Digitale Geletterdheid:

- ICT basisvaardigheden
- Informatievaardigheden
- Mediawijsheid
- Computational Thinking

FINANCIËN, MIDDELEN EN ORGANISATIE

De LKO heeft een gezonde financiële positie. Dat biedt mogelijkheden om onze middelen optimaal in te zetten voor onze ambities, bijvoorbeeld met betrekking tot arbeidsmarktproblematiek, ontwikkeling van medewerkers, digitale geletterdheid en verduurzaming.

In 2022 hebben we mooie stappen gezet in de verbetering van onze huisvesting: het besluit tot nieuwbouw voor de Leo Kannerschool VSO in Oegstgeest is definitief genomen en de voorbereidingen voor de bouw zijn in gang gezet. Voor de Leo Kannerschool SO Oegstgeest is vastgelegd dat nieuwbouw in of kort na 2026 aan de orde kan zijn. Met LUMC Curium hebben we afspraken gemaakt om de ESB te concentreren in het pand 'De Schans' op het Curiumterrein. Het pand wordt daartoe verbouwd. Met de gemeente Leiderdorp onderzoeken we mogelijkheden om in de komende

jaren nieuwbouw voor het P.C. Hooftcollege te realiseren. Voor School zonder Muren slaagden we erin nieuwe ruimtes aan de Rhijngeesterstraatweg in Oegstgeest te huren, van waaruit onze medewerkers hun ambulante werk verrichten.

Onze statuten en reglementen zijn in 2021 onder de loep genomen en getoetst aan ingevoerde nieuwe wetgeving (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen, WBTR). In 2022 zijn de geactualiseerde statuten formeel bij de notaris gepasseerd.

Ten slotte hadden de verplichtingen rondom privacy –vanuit de AVG-verordening– ook in 2022 de aandacht van onze externe Functionaris Gegevensbescherming (FG). Op enkele kleinere meldingen na waren er geen incidenten.

RESULTAATBESTEMMING

Het over 2022 behaalde resultaat wordt volledig toegevoegd aan de algemene reserve. Daarmee bedraagt de vrij besteedbare algemene reserve per eind 2022 € 5.244.812.

FINANCIËEL GEZOND

De LKO staat er per eind 2022 financieel gezond voor. Alle financiële indicatoren liggen ruim boven de signaleringsgrenzen die de Inspectie van het Onderwijs hanteert. De verwachte vermogenspositie per eind 2023 en in meerjarenperspectief is structureel meer dan goed.

FINANCIËN

EXPLOITATIE 2022

BATEN	
Rijksbijdragen	€ 25.109.967
Overige overheidsbijdragen	€ 385.107
Overige baten	€ 400.229
Totaal baten	€ 25.895.302
LASTEN	
Loonkosten	€ 20.752.123
Overige personeelslasten	€ 1.430.128
Afschrijvingen	€ 513.963
Huisvestingslasten	€ 1.029.230
Overige lasten	€ 2.187.084
Totaal lasten	€ 25.912.528
Saldo baten en lasten	€ -17.226
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	
Financiële baten	€ 26.600
Financiële lasten	€ 1.148
Saldo financiële baten en lasten	€ 25.452
NETTO RESULTAAT	€ 8.226

VERKORTE BALANS EIND 2022

ACTIVA	
Gebouwen en terreinen	€ 242.678
Overige materiele vaste activa	€ 1.547.269
Financiële vaste activa	€ 11.015
Vorderingen	€ 529.749
Liquide middelen	€ 7.252.133
Totaal activa	€ 9.582.844
PASSIVA	
Eigen vermogen	€ 5.244.812
Voorzieningen	€ 1.679.538
Kortlopende schulden	€ 2.658.494
Totaal passiva	€ 9.582.844

Dit is de publieksversie van ons
Jaarverslag 2022. Wilt u meer
informatie: lees dan het volledige
Jaarverslag 2022 op leokanner.nl